

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 170 кор.

За границею:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАНА

«Вирнеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що два
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. І.
пл. Домбровського (Хорунщини). Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
30 с. від стрічки.

Напасть на ВПреосвященного Митрополита.

(+) Деяким кругам польським і днєвникам се вельми неміло, наколи Русини, добиваючи ся своїх народних прав і рівноправности, звертають ся до Відня і там у міродайних чинників намагають ся представити свої домаганя, пояснити свої народні справи і потреби і старають ся там досягнути певні придбаня в користь руского народу. Не сягаючи до давнійшої минуштини, згадаємо лише про сі нанаста, які посипали ся в польським днєвникарстві ріжних відтінків, коли посла Барвіньский, Романчук і др. Савчак поїхали до Відня з кінцем липня минушого року. Skargi Rusinów були довгий час невичерпаною темою ворогованя днєвникарства польского на згаданих послів.

Університетські події а за ними виступленє рускої академічної молодіжи з львівского університету дали нову поживу неприхильному Русинам днєвникарству до справдешньої нагінки за тою нібито «укритою посторонною рукою», яка кермує всім рухом поміж рускою академічною молодіжю і налапували то рублі, то соціялістів, а на останку кинули ся і на «Руслана», котрий нібито спонукував руску молодіж до всіх подій, звязаних з львівским університетом, а навіть винували посла Барвіньского, який нібито все те похвалів!

Виїхала на останку руска академічна молодіж до Відня, Кракова і до Праги; можна би було думати, що буде спокій. Тимчасом давня нагінка йде дальше і тепер звертає ся проти ВПреосвященного митрополита Шентицького.

Якийсь D... почав серию статей п. з. Listy ruskie в краківській «N. Reform-i», а що-йно тепер помістив 2-ий лист, звернений прямо з напастями на високодостойну особу ВПр. Митрополита з нагоди виїзду до Відня. Безіменний дописуватель «N. Reform-i» вказує на те, що ВПр. Митрополит саме тоді, як почали ся відомі університетські події, виїхав до Риму і не вертав, хоч нібито ішли телеграми за телеграфами на сю адресу (може такі правдиві як ті, що «Słowo polskie» подавало з Риму! Ред.), а замість приневолити богословів до зрваня з сецесіоністами, замкнув духовну семинарію. Теперішній побут ВПр. Митрополита у Відні використовує дописуватель «N. Reform-i», щоби дальшу напасть висновувати, перекутивши безлично слова одної статі «Руслана». В сій статі (ч. 292 з 1901. р.) ми писали про «потребу викладів на єствуючих руских катедрах на львівским університеті і утворенє нових катедр, та про уможливленє повороту рускої молодіжи до Львова» і вказали, що се задача «компетентних властей як і руских послів довести до того, а порукою на досягненє добрих успіхів є солідарність всеї рускої суспільности з ВПреосвященним Архиєреєм на чолі», — тимчасом «N. Reforma» перекучує сі наші слова і виводить, що Митрополит ніби солідаризує ся з сецесією молоді-

жи (!) і вяже з тим єго побут у Відні та торочить про зрване особистих зносин з намісником і т. и.

Що ВПреосв. Митрополитови не байдужна доля рускої молодіжи, будуччини руского народу, на се зложив вже не один доказ і яко Архипастир уважав своїм обовязком подбати про неї. Нічого отже дивного, що в компетентних кругах у Відні старає ся яко верховний Владика руского народу постояти за єго права, пояснити як слід всі потреби і справи того народу, над котрим обняв провід, а також — розуміє ся само про себе — подбати про управильненє львівских університетских відносин, в яких він в першій ряді інтересований також яко найвисший Настоятель молодого клєру. Се все очевидно сілю в очах тим загорільцям, що помагають топтати права руского народу і ще раді би все те всюди зацитькувати. Можемо запевнити дописувателя «N. Reform-i» і єго союзників, що ті напасти лише скріплять солідарність всеї рускої суспільности з єї Архипастирем.

Д О П И С Ь.

З Праги.

(Перші дні побуту сецесіоністів в Золотім місті).

В неділю о годині ¼4 пополудни мала частинка Русинів-емігрантів — лишала столицю Льва, щоб найдальше зі всіх своїх супутників, в Золотій Празі, здобувати собі оружє широкого і основного знаня, заекалити в праці свої молоді сили, пособити иньшим Славянам зрозуміти нашої минуштини, наших святых ідей і стремльї, і в сій роботі виробити у собі гравітні характеря, гарт духа, силу волі, щоб се все опісля пожертвувати рідній землі. Було нас 20 тільки, працювала нас мала горєтва, не було бесід працальних, не було пісень, що духа в гору підносять, за се говорили очи і серце. Відїзд — серце стиснуло ся, а потяг віз нас скоро, віддаляючи нас від нашої рідної землі. В Кракові повитали нас товариші, що уже там суть, а ми працювали їх пісню: «Ще не вмерла». В Прерові розирацали ся з товаришкю Терешкевичівною, і тов. Косевичем, що їхали у Відень. По 19-годинній їзді ми наближали ся до Праги — на пероні поважна громада академиків-Чехів, що витала нас окликами: «Na zdar, Slava, Živite». Ми відєспівали пісню: «Hej Slovane», по чім наступили повитаня в імени «Spolk-u českých mediků», витав нас єго голова тов. Цмунт, в імени тов. «Slavanský klub» єго секретар п. Forman. Від нас привітав Чехів тов. Ганкевич, дякуючи за ввічливе запрошенє і щире прийатє. Крім представителів сих товариств ожидали нас на двірці делегати академічних товариств: Slavia, Akademický čtenársky spolek, Spolek českých techniků, тов. правників Všehrd і філософічної «Jednota». В галі двірця витали нас окликами Na zdar, Živite, численно зібрані академики, інтелігенція чєска обох полів, що утворили шпалір. Одна студентка університету витала нас в імени своїх товаришок і вручила нам букет із живих цвітїв. Се повитанє зворушило нас глубоко, витиснуло ті слези, які тиснули ся до очей в хвилі працюаня. Ми не були в силі відповідати на грімкі оклики Чехів сло-

вами: Честь і слава. Молодіж і інтелігенція провела нас до Městansk-oj Besed-y на спільний обід. З одної і другої сторони тоастовано — ми завзначили, що наколи до сеї хвилі оба народи доси близше не стрічали ся, то від тепер, коли молодіж обох народів зближить ся к собі, наче ся ниміва гадок, порозуміне взаїмне і свільна праця в користь обох народів. По обіді явив ся в нашій кружкю проф. Горбачевский, котрому представлено усіх єго земляків, серед котрих крім академиків зі Львова був і тов. Брик, котрий з Липська приневолений був перенести ся в Прагу на дальші студії і тов. Желіховский, яко делегат з Пшібраму. Опісля відфотографовано нас з представителями товариств, а тов. Чехи заввели нас до приготованих для нас мешкань і провадили по місті та вказували нам єго памятки історичні, що говорять про славу і силу їх минуштини. Вечером відбув ся в «Městansk-oj Besed-i» привітний урочистий вечер. Явила ся численно молодіж всіх товариств, професори др. Горбачевський, др. Chodounský, Dr. Veselý, Dr. Semerád, голова тов. «Slavanský klub» Dr. Scheiner, Dr. Ettel, редактори чєских журналів і пані. Настрій вечера був дуже поважний; перший промовив до нас голова Славянського клубу, витав нас яко Славян в імя всеславянської ідеї. Ми відповіли пісню: «Hej Slovane». Товариш Цмунт, іменем чєского студентства, витав нас висказуючи надію, що в дружних зносинах і спільній праці найдемо се, що зближить і піднесе оба народи.

У відповідь на обі сі бесіди тов. Брик, в огнєтих словах подякував за щирий і сердечний привіт, який не дав нам відчутти, що ми на чужині, а в мурах Золотої Праги, так близької нам серцем. Дальше звернув ся словами признаня до цілого народа чєского, що плекаючи всеславянську ідею, розумів єї як завзяту оборону своїх прав, дороженє народними святотцями, а не бажанєм чужого серед народу, який має завзятих борців за ту чисту ідею без примішки шовінізму, народної ексклюзивности і нищеня чи нехтованя иньших народностей — і ми голосно проповідуючи свої ідеї, найдемо приятелів і союзників в роботі. Сі слова прийато грімкими: Na zdar, Slava! — Відтак промовляли за товариство «Ватра» тов. Желіховский з Пшібраму, запевнюючи, що чєска земля поки-що в силі заступити нам рідну землю. Маркантию і змістом величавою була промова п. Розводи, котрий сказав, що Чехам не витати Русинів виключно яко Славян, не виголошувати перед ними фраз про всеславянську ідею, котрої проповідники толерують нехтованє прав иньших народів, і не вважають на брутальний гнет українського народа польськими верховодами і царським кнотом. — Із за того витав нас яко Українців, синів народа, що терпять найбільше зі славянських народів. Ту бесіду прийали зібрані з ентузіазмом, почім відєспівано: «Ще не вмерла».

На слова п. Розводи відповів безпосередно тов. Гошовський, що молодіж русько українська вповні поділює перекованя і гадки сказані п. Розводию, що, наколи она здвигла святый стяг самостійної України, то не забуде про нього ніколи, і буде єго держати високо і туг, в громаді иньших славянських народів і буде всю свою працю та роботу вести під окликом: Вільна, независима, самостійна Русь-Україна. І сі слова нашли признанє у зібраних; озвав ся вправді непевний голос «гаспадіна» Геровского,

котрий в імені «русских галичан» (а в тув Празі лиш один «русский») сказав: «протестерую» і базікав щось про «єдність руського народа», но єго слова прогомівли без відгону, навряд Хорват тов. Магушіч в красних словах висказав молодіжки українській признанє, що стає в обороні своїх народних прав і їх з пожертвованєм добиває ся, вкінці висказав надію, що ми попри Чехів і з иньшими Славянами вийдем в контакт, а з Хорватами завяжем узли симпатії і приязни. Забирали голос ще иньші бесідники, як тов. Ергарт, технік, тов. Луцький в честь патріотичного чеського жіноцтва і ин. Підчас вечеру співано гимн народний чеський і Kde domov moj хорватський; одна родина чеська відєспівала кілька наших народних пісень. Опісля зачала ся забава та жива розмова на тему бесіди п. Розводи. На прозьби Чехів ми співали наші пісні. О год. 12. ми зложили собі взаїмні новорічні желаня. Добре по півночі повні як найкрасших вражінь, ми розійшли ся домів, проведені товаришами Чехами.

На другий день, ві вторник, пішли ми на університет, декани прийали нас дуже ввічливо, давали всякі вказівки і поради. Взагалі ті три дні в Празі перебуті повні накраєних вражінь. Чехи-академіки не відступають нас, проводять нас по місті і дають нагоду пізнати се, що они так глибоко в серцю леліють, — тих живих свідків їх минулої слави, що вповні оправдують їх гордість національну; розпитують ся про нашу літературу, відносини, просять о рускі книжки і в Кобзари з запалом розчитують ся. Вскорі начне ся наука Чехів по українськи, а нас по чеськи. Чехи не оказують великої ігноранції in rebus ukrainicis, в більшій часті наша мивувшина, нова література і нинішнє положенє зовсім не так чуже, як більшости сусіднього братнього народа в багато питаннях — ми будемо мусіли їм роз'яснити. Одним словом, Чехи відносять ся дуже симпатично до нас і в наслідок сего ми не відчуваємо, що ми далеко на чужині.

З політичного поля.

З Білгорода доносить берлінський Localanzeiger, що король Александер сербський, супротив великих труднощій, які може викликати наслідство престоло в Сербії, намірив добровільно зречи ся прав до корони, на річ канди-

дата, якого особа не викликала би опозиції в краю і за границею. Відай вже переговори в сїм згляді ведуть ся, а ініціативу до них дала Росія. Також і королева Драга має не противити ся абдикації, а жадає лише, щоби король одержав відповідну єго становиску... відправу. Сю відправу має заїварантувати Росія. В таким случаю також і Австро-Угорщина відай має згодити ся на се, щоби на сербськїм престолі засїв перебуваючий тепер над Невою син претендента Петра: Юрий Караджіорджієвич. Також і N. fr. Presse потверджує, що вістка про абдикацію Александра сербського має багато правдоподібности.

На далекім сході Росія безнастанно порас ся. Інженера Манджурскої залізницї Бочарева вислано тепер до трасованя шляху з Верхендиньска (стация сибірської залізницї) на Кияхту, Ургу, Калган до Пекіна. Ся залізниця отже перейде цілу Монголію, відвічною каравановою дорогою і скоротить комунікацію Росії з Тихим океаном о сїмсот кілометрів, а zarazом зміцнить вплив Росії над Монголією до рівнозначности з дійсним забором. — Богато донесліше значіне буде мати новий провкт, яким тепер займає ся російське правительство. Розходить ся о полученє Каспійского моря з Чорним. Канал має зачинати ся під Астраханом над лиманом Волги і піти аж під Таганріс до Лиману Дону в Азовськїм морю. При тім має уживати ся електричність, здобута визисканєм сили гірських рік Кубана і Жерека. В першій лїнії такий канал пособив би дуже кавказким та уральським закопам угля і нафти. Наддо торгівля з Персеєю, яка до тепер лежить в руках вірменських купців, звернула би ся на сю дешеву, догідну і безпечну воду дорогу. Консеквенцією сего каналу була би будова другого від Каспіка до Аральского озера. Сім зближено би величезні протори центральної Азії до європейських ринків. Кошти каналу обчислено на 87 мільонів рублів.

Англія при своїх клопотах та невдачах потїшав ся бодай самосвідомістю свого богатства та могутности. Оноді відбуло ся отворенє сесії парламенту в Лондоні, другої за часу нового панованя, престольною промовою. Торжество відбуло ся з небувалою виставністю і дало передсмак величавости коронаційних днів, які припадуть деє на початок літа с. р. Біля короля засїла королева на престолі, а вї присутність усправедливила се, що панї явили ся дуже численно в салі лордів, яка представляла надзвичайно торжественний і мальовничий

вид. Замітним є, що публика, ба навіть льондонська праса займає ся описами сих церемоніялів, опертих на історичній традиції, відшукувинем похибок. Хотяй час коронації єще неназначений, а вже багато дискутує ся і робить ся приготувань до того торжества, а навіть заповіджено вже немало балів, банкетів та иньших прийнят.

НОВИНКИ.

— Календар. Ві вторник: гр.-кат. Георгія, Емилиїна; рим.-кат. Агнішки. — В сєреду: гр.-кат. Полівккта, Евстратія, рим.-кат. Віцента.

— Лише нині і завтра висилаємо „Руслана“ на показ. Хто хоче бути нашим постійним передплатником, зволить як найскорше прислати передплату або бодай повідомити нас карткою, аби занобігти перерві в висилці.

— Йорданське сьвято обходжено у Львові при значнім здвизї народа. Торжеству проводив о, митрат Білецький задля виїзду Віпреосв. Митрополита до Відня. По богослуженю в Успенській церкві, на яким були присутні намісник гр. Півніський, кравчий маршалок гр. Потоцький, віцепрезидент кр. шкільної ради др. Плажек, академічний сєнат, та представителі всіх властей, відбуло ся традиційнє сьвяченє води при керниці в ринку. Як що року, торжеству аєстував відділ залогі 80. п. н. з музикою, віддаючи почетні сальви. Хор питомців Станіславської бурси старав ся бодай вчасти заступити хор богословів, якого недостаток дав ся вчєра відчути.

З Кракова доносить: Вчєра перед полуднем в тутешній церкві відбуло ся торжество Богоувлєнїя. В переповненій церкві відправив богослуженє о. Борсук при участі хору академіків. По богослуженю відбуло ся водосьвяченє на плянтаціях перед церквою.

— Галицко-польським урядникам на науку. Фейлетоніст Gazet-и narodow-oi оповідає про російських чиновників: «Возьмім приміром справу варшавських почт. Веї знаємо варварське розпорядженє Гурка, що кождий грошевий і поручений лист, надаваний в Королівстві, мусить мати російську адресу, побіч якої вільно також класти адресу на иньших мовах. Сей драконський припис обовязує до нинішнього дня... на папері. Більше чим сто поручених листів я надавав і надаю на варшавській почті і завєжди адресу їх виключно по польськи. Урядник оглядає лист і звертає мені єго ві словами:

— Прошу написати адресу по русски.

— Не умію по русски — відповідаю.

— Не вмієте? А, ну, то я напишу русску адресу.

І лишє. Видко має багато часу, нехай бавить ся. Указ Гурка, який має на цілі русифікацію почти і почтової публіки, є нині лиш

ГРИЦЬКО ЗАВЗЯТИЙ.

Годі, годі... закон!

Я увійшов до класи непевним кроком. Не дивив ся як звичайно весело, не усміхав ся до учеників; я відвертав від них свій погляд, бо чув, що не буду в силі знести цікавого їх зору, а такого спокійного, діточого.

Та проте я чув той цікавий їх погляд на собі. Вони бачили під пахою у мене пачку своїх подань, які внесли перед тижнем о увільненє їх від шкільної оплати; не знали, по що я привіс їх.

Кажу молити ся. Тут не можу вже не дивити ся на класу. І здаєть ся мені, що вони вже догадують ся, яке значіне мають єї подання. І здаєть ся мені далі, що кождий із них тремтять і мучить себе непевністю: «А може й мєє відкинули?...» Не знаю — може се лишє здавало ся мені, що вони мучать себе такими питаннями; досить, що мене почав дразнити сей мій здогад. І коли скінчила ся молитва, я не ждав довго; взяв усі подання в руку і спокійно, без ніяких заміток почав вертати їх властителям. Голос мій, яким я вимовляв кожде імя, тремтів. Я бачив, що вони, заскочені, не зрозуміли в першій хвилі того, що стало ся. Я й не по-

яснював їм: що? чому?... Роздав подання і, заки ще хто міг заскочити мене питанням, сказав, що всі, яким я вернув поданє, а також і всі, що не вносили поданя о увільненє, мають заплатити „чесне“ до кінця падолиста. Так рішила конференція.

А тут уже й чую плач. Але не той звичайний, буденний плач. Я чую, як душа рветь ся хлопчині з розпуки, чую у плачу сїм, як усьо, всьо розсунуло ся йому під ногами, як нараз він почув, що мусять забирати ся, мусить кидати школу, не сьміє хотіти більше пити з тої чарівної чаші, що просьвітою зветь ся, наукою.

А далі чую в другім місци те саме, і в третім, і нараз пів класи заревіло таким плачем. А з поміж усього гурта вибивали ся три страшні риданя.

Гірко мені стало, так гірко!...

Я тряс ся. Що робити?... Першій раз я почув себе непорядним. Я не знав, як приговорювати до них, як втихомирювати їх. Я почав бігати по класі, зацітківувати всіх, розважувати. І вже не дразнить мене всі — тих три лишє приводять мене до розпуки.

— Савчин, Савчин, чого плачеш? Ну, трудно, що-ж я пораджу тобі? що-ж я винен?

— Йой, пане професор, йой, я мушу забирати ся... моя мати не може заплатити...

Я знав про се. Я знав, що він сирота. Знав, що за него не заплатять „чесного“. Що-ж я міг сказати йому?... І вилетіла з уст моїх конвенціональна фраза:

— Учи ся, хлопче, в другім півроці не будеш платити...

А замість успокоїти, мої слова привели його до ще більшої розпуки. Згадка про те, що треба платити, прірвала нову струю жалю.

Я не потїшав його вже більше. Не потїшав взагалі нікого. Пішов до катедри, обернув ся плечима до класи і вдивив ся в катальог.

Савчин... мати вдовица по шевцеви. Розумієть ся, не може заплатити. Дивлю ся на класи, чому його властиво не увільнили. І хоч знав я дуже добре, що всі його ноти добрі, з вїмкою одної, хоч підносив я се вчєра на конференції, я дивив ся ще і ще, я потону в читаню тих нот, аби не чути плачу бідної дитини.

І дивлю ся на єї добрі ноти з латини, з німецького, геть із усього, а далі спинюю свої очі на одній недостаточній ноті з математики. А під нею як засуд смерти стоїть великими буквами виписанє обжалованє, за що він дістав II: «виписанє чисел». Я пригадую собі цілу історію тої «третьої». Не знав хлопчина писати правильно чисел! Я просив професора, а він обурился на мене: як хлопець не може

уміти писати чисел! Я звертав увагу директора, що хлопець спосібний, пильний, а він здвигнув плечима і рішив холоднокрово: «Гя, катальог не дозволяє увільнити...» А на мою замітку, що мати вдовиця, не в силі буде заплатити, він докорив мені законом: «Годі, годі... закон! — се й так добродійство...»

Перекидаю кілька карток і спиною ся мимоволі на імени щасливого увільненого. Син радника. А ноти... які вони слабі, які не під міру тим, за які закон не позволив увільнити Савчинна. І згадав я, як той сам професор закривав пальцем ляху роту, як твердив рішучо, що се розвинений хлопець, вельми інтелігентний, і як директор не ждучи на гадку всіх, пішов далі.

І ось бачу сина того радника щасливим школярем, а Савчин вринає перед очима моєї душі як обдертий вуличник. Бігає на послугах, обштуркуваний, погорджений, темний, а злобою горять його очі на вид щасливих школярів.

І знов на Савчинна отвираю катальог, дивлю ся на його проступи, а рівночасно вслухую ся в розпучний плач його. І так минає хвилина, дві, три — а далі чую, як до очей натискають ся мені сльози... такі горячі сльози!...

— Прошу, прошу, тихо! а ні, то я вийду з класи! — говорю раз і другий, не обертаючи ся до школярів. — Прошу, тихо!...

язвою для „почтових урядників“. — Помінаємо сю обставину, що «варварське розпоряджене» хотіло так само у нас в Галичині „по драконськи“ завести, щоби навіть на звичайних листах, адресованих по руски, місцевість була доконче виписана по польски. Але наші галицько-польські урядники, хотій маючі обов'язок уміти по руски, дуже рідко поводять ся з такою чемністю супротив руских сторін, як російські чиновники супротив польских. А предцнь уважають себе не-Азіятами...

— Іспити кваліфікаційні для учителів і учительок до шкіл народних розпочнуть ся перед ц. к. комісією екзамінаційною в Сокалі дня 17. лютого письменно, а 20. лютого усні. Речинець вношена подань до дня 31. січня с. р.

Др. Йосиф Олесків.

— Вісти з Буковини. Товариство рускої православної шляхти урядило перший музикально-декламаторський вечер у Вашківцях п. Ч. з великим успіхом. Гостий було до 120. По музикальній часті були танці. — «Руска Рада», газета для народу, вступила в пятій рік свого естования. — В Шербівцях, на границі сучавського повіта, буде небавом читальня «Рускої Бесіди». — В Балківцях на саме Різдва в ночі обікрали злодії церкву, виваживши сокирою двері.

— Красва шкільна рада на засіданню дня 13. с. м. іменувала в народних школах Бр. Борачкову управителькою і Ольгу Кирчівну старшою учителькою 4-кл. жіні. школи в Перегінську; Ардрея Мареніна старшим учителем і Марию Кудьчицьку мол. учителькою 4-кл. жіні. школи в Яворові; Йосифа Конарського директором 3-кл. школи виділової муж. полученної з 4-кл. народною в Н. Санчи; Івана Дякова директором 3-кл. школи вид. муж. полученної з 4-кл. народною в Яворові; Алекс. Мадиду і Бр. Ніжанковського учителями 3-кл. школи вид. муж. в Яворові; Діонізія Кудьчицького і Івана Вербоного ст. учителями 4-кл. школи народної муж. полученної з виділовою в Яворові; Каз. Сікореку мол. учителькою в Шакові; Теклю Боровецьку управителькою, Л. Ходоровську ст. учительку і В. Гавевського мол. учителем в Хшанові; Й. Магеру управителем 4-кл. школи в Бобовій; Йосифа Дмитрова ст. учителем 4-кл. школи в Князолуці.

Управителями 2-кл. шкіл: Ед. Бавіцького в Волі русинській; Юл. Мілевського в Кпешові.

Мол. учительками 2-кл. шкіл: Ст. Герліхівну в Уяновицях; В. Найманівну в Сквишдльній; А. Сквишанківну в Добрій.

Учителями і учительками 1-кл. шкіл: М. Марашевського в Явениці польській; Кл. Мливарську в Камениці; Д. Нейстейнівну в Уліцьку-Середкевич «на Мазурах»; І. Мацялка в Опіці; А. Кнуркевичеву в Міховій, К. Васияновичівну в Журатині; А. Шолгінянку в Гуті полоневській; Ст. Градецьку в Вербановій.

— В Успенській церкві у Львові украдено золотий образ, в яким переховували ся моці сьвятих.

— 3 Сянока. Загальні збори членів товариства «Руский Народний Дім» відбудуть ся дня 30. січня с. р. о 3. год. пополудні.

— Буря в зимі. Дня 16. с. м. лютила ся у Відни страшна буря. В Галичині була також буря, здовж Карпат і в деяких місцях наробила немало лиха. В Пістині коло Коссова буря обломала оочев' дерева з галузя, порозносила пасіки, стоги сіна, позривала дахи і т. д. Притім не обійшло ся без жертв у людех. Саме в тій хвилі, коли буря повіяла перший раз, переїздила мостом на Пістинці фіра сіна двох братів Івана і Федора Якимшиних. Іван сидів на фірі і упав з мосту на лід та розторочив голову на кусні, а Федор вийшов щасливо, бо вихор заніс его до неглубокого рова. Іван Якимшин полишив жінку і 4 дітей.

— 3 Оттині. В селі Закрівцях вибухнули — як доносить «Kurjer lwowski» — «розрухи» селян задля спору з двірским обшаром. Справа була така: Двірський обшар уживав кілька літ стежки через поле одного з селян для скорочення дороги до керниць. Недавню селянин продав се поле другому, а сей не дозволив ходити своїм полем двірській службі. Обшарник вніс позов до суду і виграв, але властитель поля, через яке вела стежка, гнав колом кожного кого стрівав на стежці. Аж оводі вийшла комісія судовою з 5 жандармами, аби передати стежку обшарови двірському, але збігли ся селяни з цілого села і не допустили до передачі. Комісія на вид грізної постави селян забрала ся, аби не допустити до бійки.

— Жиди у Відні. В 1900. р. було у Відні на 1,648,335 душ населеня 146,136 жидів. На віденський університет ходило 1570 жидів, а на політехніці 538. В гімназиях у Відні було в 1900. р. 3757 учеників християн, а 1810 жидів, в реальних школах 3368 християн, а 1171 жидів. Жидівський елемент зростає у Відні в страшний спосіб.

— Відважний жидок. Пан Йойна Гальпера, стенограф аретрийського парламенту, приїхав до Львова на один день і мав погану пригоду з львівськими опришками. Позавчера коло півночі ішов п. Йойна ул. Бернштайна. Несподівано стали перед ним два незнакомі панки і спитали, котра година. П. Йойна замість годинника — бо мабуть его не мав — витягнув ніжик і дюгнув одного з панків в живіт, почім утік на поліцію, де зізнав все, як було.

— Господарний лис. Якийсь побережник в Стирії відкрив лисичу нору, правдиву спіжарню, в якій було всьо, чого душа забажає. Були там і гуся і качки і зайчики і молоді серни, а навіть жива курочка, зморена голодом, сиділа в кутику. По курку зголосила ся єї властителька і змогла єї відгодувати, а решту спіжарні забрав побережник. Лис, розуміє ся, утік.

— Один з послідних. Дня 14. с. м. помер у Відні Франц Венніш, бувший майстер двору бл. п. Максиміліяна, мексиканського цісаря. Венніш жив 81 літ.

— На книжочку вкладову Товариства взаїмн. кредиту «Дністер» ч. 1800. на фонд академічної молодіжи вилинули дня 11. січня 1902 дальші жертви: о. Гр. Гіриак з Винник коляду від парохіян 100 К, о. Евг. Шухевич з Підберезець, складку 60-22 К, (коляда від парохіян 60 К 22 с., від Т. Балтра нач. гром. 10 К, п. Анд. Чорнія 2 К, С. Балтра 2 К, М. Чорнія 2 К, п. Я. Чорнія 2 К, Т. Москви 2 К, І. Москви 5 К, о. Дм. Коритка 1 К, І. Балича 1 К, М. Балича 1 К, п. Е. Мальчицької 2 К, п. Марій Барила 2 К, п. Марій Касько 2 К, разом 60 К 22 с.; Руско-укр. техніки (через д-ра Озаркевича) 18 К, п. Турчманович з вечерка у панства Стефановичів 12 К, п. І. Онішкевич зі Львова 40 К, (о. З.) капелан військовий у Львові 10 К, о. Лежогоубський коляда з церкви св. Николая у Львові 17 К 40 с., п-ні Ем. Громницка в Краснім вдова по сьвященнику 5 К, Т. Куць з «Бесіди» за Т. Заячківського 4 К, о. М. Гвоздецький в Глібовичах вел. для богословів 7 К, о. Амбр. Рибак в Утіховичах, складка 32 К (з коляда в Утіховичах 8 К, в Тучнім 10 К, в Жидовичах 4 К, від себе одноразовий даток 8 К, від себе рата за січень 2 К; о. Ом. Дольницький з Баворова за січень 3 К, п. Галя Данилович в Жовкві з деревця 4 К, п. Ом. Савчин з Липовиці коляда 12 К, о. Евг. Данилович коляда 12 К, (від себе 2 К, від брацтва церковного 2 К, п. Т. Бобурки 1 К, п. А. Гарасимчука 2 К, п. С. Кочана 1 К, п. Ст. Боблика 20 с., п. Б. Котули 1 К, п. А. Рурика 40 с., п. М. Вовчарука 20 с., п. І. Галаревича 40 с., п. Е. Галаревича 20 с., І. Дністраніна 60 с., від Брацтва сестриць 1 К, п. Дзерович з Топорова коляда 12 К, п-ні В. Лятишевська з Надвірної коляда 6 К (від себе 3 К, п-ни Стеф. Лятишевської 1 К, п-ни М. Лятишевської 1 К, п. Я. Сояковської 1 К, п. Е. Білянська в Хашові за січень 2 К, п. І. Кохановський з Турки к. Хирова, складку 24 К 46 с. (від д-ра Тургайма адвок. 1 К, п. Ст. Хмельвського 1 К, п. М. Крушельницького 2 К, п. Л. Дембицького інж. 1 К, пп. П. і А. Пюрків 5 К, Соболя 2 К, А. Бенеша з Дзвиняча 5 К, Т. Мазура дідича з Явори 4 К, І. Кузьмяка міщан. 30 с., Д. Мурица 30 с., Т. Ковальчука 10 с., Т. Парашака 20 с. (Дальше буде).

— На книжочку вкладову Товариства взаїмн. кредиту «Дністер» ч. 1800 на фонд запомоговий для академічної молодіжи вилинули дня 16. січня с. р. дальші датки в сумі 782 К 59 с., дня 17. січня 549 К 22 с., дня 18. січня 983 К 60 с. і дня 19. січня 398 К 49 с.; загалом по день 19. січня включно вилинуло 38.847 К 50 с.

— Вісти з львівської архієпархії. На конкурсі розписані: Козівка бережанського деканату з речинцем до 5. лютого, а Кутинце залозецького дек. і Білоголови зборівського дек. з речинцем до 21. лютого. — Презенту на Ходовичі дістав о. Йос. Бандира із Слобідки. — Титул совітника митроп. консисторії одержав о. Алекс. Левіцький з Олеська. — Архієрейські грамоти з правом уживаня екепозиторній крилошанських одержали

А далі звертаю ся на клясу, перелігаю її сюди й туди з прозьбою: «Прошу, тихо!»

І знов стаю на своїм місці.

Ні, не видержу, не видержу...

Беру книжку, питаю. І де параз

щез той мій запал? де не взяла ся зневіра у те, що я зможу зробити щось, що моя праця варт доброго слова.

Не той я вже, відразу не той я!

Ті добрі відповіді, що радували би мене нинішим разом, такі мені байдужні тепер! Що-ж з того, що Савчин рвав ся так до науки! Що-ж йому з того, або що-ж і мені! Коли йому не судило ся користувати ся більше школою!

А він так і крикнув на увесь голось:

— Моя мати не може хати мені заплатити, а «чесне»...

Зайшов ся плачем.

— ... я мушу покинути школу...

Я не ждав уже на новий вибух плачу. Взяв капелюх і механічно, ледви плентаючи ногами, вийшов із кляси.

Протверезити ся по своїй культурній місці.

Культурні гонителі.

До директора одної гімназії у східній Галичині прийшов донос, що між учениками ширить ся ра-

дикалізм, соціалізм, атеїзм, що вони читають заборонені книжки, пристають з підозрілими людьми.

Директор вислав сейчас трох професорів на ревізію по різних станциях.

І пішли вони всі три, кождий у иньшу сторону, кождий із своїми думками про сю педагогічну місню. Їх думка, їх стан душі відбивав ся на їх лицах.

І так лице першого сияє радістю, вдоволенням; жите пробиваєть ся на нім, незвичайне заінтересоване. Не першина се йому така задача. Не новина йому така поліцейська нагінка. І знає він, як брати ся до неї! О, знає! Його вправне око не пропустить нічого. Він майже величає ся тим, що такого шпігуна, як він... І тим величаєть ся, що таке занятє — се найщасливішій хвилі в його житю!... З повною гордостю хвалить ся, скільки то плюгавих і грізних одиниць він відсунув від упривілейованого стану «інтелігенції», скільки то накорінків революційної зарази вярвав з лона повіреної своїй опіці молодіжи.

І нинішня його місня повела за собою пять жертв.

Іде і другий своїм путем, та не такий він уже веселий, не такий щасливий! Із його очий стріляють вераз дикі іскри, що на сумнім лиці відбивають мерзко, гидко... А мовок його нуртують ріжні думки: «Може вже від нині простедить ся

перед ним цвітистий шлях... і очі його загорять звірською жадобою.

«А нині можна виловити неодна. А потім ревна служба, аванси, відзначення...» Та враз і сумом залягло його лице:

«Чиж досі все не старав ся він про те?... Чиж досі не був він ревний у сповнюваню «своїх обовязків»? І згадав жіничі слова: «Нездаро, чому ти не вмієш поступати так, як иньші? Чому иньші давно вже в горі, а ти чим був, тим і є, і я при тобі біду?»... А сам спомин будучої кар'єри, а поки-що нужди, сам спомин жіничного голосу додав йому в трое завзятя.

З демонічною усмішкою звірської жадоби, тавних мрій і сподіваного вдоволення пішов далі.

Три жертви звеселили його серце під вечір.

А третій іде сумний та зажурений і міркує собі: «По що-тим дурням політикувати? чого їм пхати свій ніс, де не слід? чому не пантрувати їм того, з чого хліб мають їсти!...» А далі непорадний думає: «Га, щож! пропало!... Треба ратувати драбів!... Шкода хлопців!... По хвилі: «А дурні бо, дурні! Ой, шкуру вилупити би їм!...»

І так доплів ся до одної станції.

Найшов і «Волю» і «Поділ Галичини» і «Рай і поступ» і багато иньших річий, яких не читав вправді, але із заголовків додумував ся, що се заказані книжки. Зібрав їх усі і кинув у піч.

А коли скінчив сю рботу, призадумав ся. Щож так із нічим вертати?... Ніяково...

І вибрав з поміж решти книжок: «Панцину» Будзиновського. Сеж ніщо иньше, як славослове цісареві! І ще «Сім казок» Франка вибрав. Казки преді навіть дітям дають читати. Ну так щож великого? А найшов! преді найшов негімназійні книжки!...

А конференция прогнала за сі книжки десятюх учеників.

І радував ся перший своїм половом і жінка його заходила ся реготом, коли він розповідав їй який сотий раз, як то він і яким способом попав на слід...

І радував ся тихцем другий, що ось його кваліфікація посунула ся один щибель висше... і затрав із вдоволенням руки...

А третій не міг зрозуміти того, як за такі невинні книжки, як «Панцина» і «Сім казок» могли прогнати десятюх школярів... А хіба сі книжки справді не такі невинні?... Так щож... хіба прочитати би їх...

І забрав ся перший раз від десятюх років читати українську книжку.

Телеграми.

оо.: Вол. Коновалець з Малехова, Ник. Копач з Білого Камеля і Лев Тарнавський з Підліся. — Конкурсний іспит зложили оо.: Артемії Авдикович, Волод. Андрухів, Мих. Абрагамовський, Вільг. Белкот, Волод. Винярський, Алекс. Григорович, Мирон Гуглевич, Лука Демчук, Ів. Зазуляк, Ізид. Зельський, Макс. Кваш, П. Кордуба, Вас. Кушнір, Лев Левицький, Вол. Лешівський, Йос. Мартинець, Викт. Несторович, А. Оджинський, Григ. Павичишин, Ник. Рицар, Каз. Савицький, Евст. Скоморовський, Вол. Гургула, Мих. Яцкевич, Ю. Гаврисевич і Яр. Янкевич. — Літургійні стишєдні з фондації бл. п. Григ. Шашкевича одержали оо.: Вол. Чайковський сотр. в Колтові, Стеф. Івасик сотр. в Острові, Пет. Литинський парох в Телячім, Ів. Щуровський парох в Струтині вижнім і Вол. Проскурницький парох в Зарудцях.

Посмертна оповістка.

— **О. Василь Лев**, парох в Старім Яжеві, австрійського деканата, упокоїв ся дня 16. с. м. в 76. році життя а в 45. р. святащенства. В. є. п.!

— **Александра** з Лукашевичів **Бровко**, жена о. Михайла Бровки, пароха в Копачинцях коло Городенки, упокоїла ся, полишивши четверо дрібних діточок. В. і. п.!

Прага, 20. січня. На день 26. січня скликаний до Праги виконуючий комітет чеських послів до державної ради і сойм. Комітетови пропонують пропозиції президента міністрів що до формальної сторони угодових чесько-німецьких конференцій.

Відень, 20. січня. З нагоди другої річниці іменованє д-ра Кербера президентом міністрів (18. січня 1900.) віденські дневники застановляють ся над політичним положенєм і приписують поправу ситуації кабінетови та єго «безпристрастній витрималості».

Відень, 20. січня. Sonn u. Montags Ztg. пише про вислід передвступних угодових переговорів д-ра Кербера зі сторонництва, що они виявляють, ще не може бути бесіди про позиточну працю парламенту.

Будапешт, 20. січня. На суботнішнім засіданю сойму, підчас дискусії над законом про

побір рекрута пос. Тот виїс резолюцію, щоби правительство предложило проєкт закона, заводячого самостійну, угорську армію. Внесеню спротивив ся в своїй промові міністер гонведів ген. Феєрваря, а при голосованю оно перепало.

Гласгоф, 20. січня. Адміраліція зажадала від приватних фабрикантів кораблів предложєна офєрти на 10 антиторпедивців з меншою скорєстю, але більшою обємистостию та трівкостію.

Льондон, 20. січня. Побут голяндського прем'єра Кійфера в Льондоні вплинув на Крігера і бурских делегатів, що остаточно відступили від жадања самостійности і годять ся на автономію африканських републик. Ходить лише о відшкодованє за знищені ферми.

Кольонія, 20. січня. З окруженя Крігера заперечують рішучо англійські донесєня про мирові предложєня, та мниму знеохоту воюючих Бурів. Протівно знесенє Англій додає Бурам відваги і надїї, що свобода їх републик мусить здійснити ся.

Запросини до передплати.

Нинішнім числом розпочинаємо в імя Боже новий етап часу, бо шестий рік нашого видавництва.

Як в сїм першім п'ятиліттю, так і на будучє остаємо при тій самій програмі, що має на цілі: оборону прав нашої Церкви, народности і накликуванє народовців до єдности. На тїм становищи витреваємо непоколебимо і консеквентно! Нашого національного стиγу не дамо поневїрати людям, що давно вибились зпід него і стали на чужу службу. Ми віримо, що надїйде та хвиля, коли весь табор народовців стане плече об плече до борби за народні права, а на своїм прапорі напише слова: «Проч зі злукою з ренєгатами!» Наша справа за чиста і за свята, щоби до неї посьміли мішатись нечисті руки!

Щоби дати нашим читателям як найвірнійший образ життя руского народа, ми постарали ся о збільшенє числа наших кореспондентів на провінції.

В фейлетонах нашого дневника будемо містити лише вартні твори, так з ориγінального письменства, як і перекладів.

В теці маємо на сей рік єще нїгде не друкованє оповіданє бл. п. Олександра Кониського, повість Нечуя-Левицького: «Культурні типи старинного Сходу», Байронову поему «Мазєпа» в перекладі М. Старицького і др. До того

докінчимо ряд інтересних нарисів А. Крушельницького, який надто надіслав нам свою драму п. з. «Артистка»; так само і зачата в минулім році збірка нарисів із студентського життя Вол. Бирчака буде друкувати ся дальше і творити окрему цілість. Л. Лопатинський друкувати ме оповіданє з театрального життя п. з. «Др. Юрчин» і збірку сатиричних нарисів. Також будемо друкувати «Кавказ», обширнійшу розвідку Корнила Устияновича. Вкінци приготовлюємо посмертне виданє творів одного з наших визначних письменників і сим думаємо зробити нашим читачам велику несподіванку і цїнну прислугу.

Наш «Малий фейлетон» посвятимо переважно поезії, а засиляти будуть єго як до тепер так і на дальше Богдан Лепкий, Уляна Кравченко, Лев Лопатинський, Петро Карманський, Стефан Чарнецький, Євген Мандичевський, Василь Шваєв, В. Залізник, С. А. Обуховець, Сергій Бердяєв і др.

Постійно будемо удержувати в нашій часописи літературні і наукові огляди, чи то поодиноких письменників, чи видань. В тїм напрямі маємо рівнож обезпечену співучасть так українських, як і галицьких критиків і знатоків літератури.

Дякуючи сердечно всім нашим Прихильникам, що працею своїх рук і заохотою піддержували нас в тяжких нераз хвилях, ми просимо їх також на будучє о ласкаву поміч та о приєднуванє чим раз більшого числа передплатників.

Всіх наших довжників просимо о ласкаве вирівнанє залєгlostий.

Услївля передплати ті самі, що й в попереднім році.

Редакция „Руслана“.

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Снішна Небувала, сензацийна програма! від 1. до 16. счня 1901.

При співучасті військової музики S.D. п. п.

- 1) Увертура (Реклямограф).
- 2) The Gonaers, сьпів з електричними демонстраціями.
- 3) Awata, незрівняний жонглер.
- 4) Chester Iohustone, феноменальний американський цикліст.
- 5) Mourdinu, король вломачів.
- 6) Орлеанська дівчиця, найбільший і найгарнійший образ американського біоскопу.
- 7) Орхестра.
- 8) Братя Адам, модерністичний акт гімнаст.
- 9) Carmen, італійська субретка.
- 10) Mr. Rudolfi, артист в концертном свистаню в пальці.
- 11) Rigoku, славна японська дружина.
- 12) Орхестра.
- 13) 15 білих медведів, 4 пси, 1 кінь.
- 14) Марш.

Що дня о 8. год. вечером велике представлєнє. В неділю і свята два представлєня. Шо п'ятвиці High-Life представлєнє. Білєти вчаснїше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9, у Львові.

МУРОВАНІЙ ДІМ

з офіцинами, садом і огородом в БЕРЕЖАНАХ (ч. 4. побіч ставу) продам сейчас за 4.000 зр. Зголошеня приймає Редакция „Руслана“.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечєнь

„ДНІСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

єдиноке руске товариство асекураційне, обезпечє будинки і всі предмети движимі против огневих шкід.

«Дністер» припоручил Прєосвящ. Ординарияти Всєч. Духовєнству і вірним всім трєх Єпархій.

Фонди гваранційні «Дністра» з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий	311.540	кор.	11 сот.	} разом 520.406 кор. 65. сот.
Резерва премій	171.942	"	"	
Резерва спеціальна	6.000	"	"	
Фонд ємеритальний	30.924	"	54 "	

Тарифи «Дністра» умірновані. Надвижка річна роздїляє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члєни 8% звороту з премій.

«Дністер» виплатив до 31. грудня 1900. відшкодованє 2,120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпроблемно в присутности Делегата і 2 членів.

Полїси «Дністра» приймають при позичках гіпотєчних: Банк кравчий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Терєбовлї, Заатцїнах, Городку і Богородчанах.

НА ЖИТЄ треба обезпечити ся тїлькє через «Дністер» в Товаристві взаїмн. обезпеч. в Іранові; в таких обезпечєнь через «Дністер» іде часть провізії на рускі публичні добродїїні цілі; полїси і квїти видає Краківське Товариство рускі.

«Дністер» пошукує спосібних агєнтів, особливо сєлян господарів в окрєстностях, де ще нема блязько агєнцій «Дністра». Агєнти заробили єже 274.964 кор. провізії.

Зголошеня о агєнції треба вносити до Дирекції у Львові.

Сєляне! убїгайте ся тїлькє о агєнції «Дністра».

ВІД ОГНЮ обезпечайте ся тїлькє в «Дністрі».

На житє обезпечайте ся тїлькє через «Дністер».

Всілякі КУПОНИ

вильосовані

цінні папєрі

виплачує без потрєченя провізії або конштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотєчного.